

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Apologia Pro Conscientiis infirmis, Sev Responsio Benigna Pro securitate dictaminis practici super certa probabilitate fundati

**Fibus, Bartholomaeus
Schweitzer, Johannes**

Coloniae, 1682

§. Qvintvs. Ortus Opinionis Probabilioristicae exponitur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39304

§. QUINTVS.

Ortus Opinionis Probabilioristicae exponitur.

I. Ullus sufficit sibi in his, quæ sunt prudentiæ: ideò etiam majores oportet in iis esse doctores: inquit D. Thomas 2. 2. q. 49. a. 1. in O. Quod volo adductum, ut prudens Lector in his, quæ prudentiæ sunt, intelligat consulenda esse Virorum doctorum ac timorum iudicia: Sic ut regula prudentiæ sanior & securior nulla sit à Scripturis & SS. Patribus tradita & commendata, præter eam, quâ iudicium submittere jubemur Virorum sapientium arbitrio. Huic doctrinæ accommodemus nos, & ex Autoritate meliorum in Ecclesia Doctorum concludamus, utrum & qualiter (non enim nisi cum strictis limitationibus) doctrina Probabilistica nostra sit sufficiens norma juxta legem Dei & Ecclesiæ vivendi; ut in constringendis mortalium conscientiis modum tenere & sapere ad sobrietatem discamus.

2. Ac primùm quidem, si aliquid insolenter mihi obvenit in libellis super radice conscriptis; istud maximè est, quòd libelli prioris pag. 57. & in Dissert. tertia posterioris pag. 54. Paternitas Vestra Probabilistas, Catholicos istos Viros & doctos,

doctos, quales eos loco cit. agnoscit, afferat hoc potissimum sæculo exortos & multiplicatos esse. Mirum, si rerum gestarum vel parum peritus, sic in animo possit sentire. Ne fucus simplici & incauto Lectori fiat, pauca respondebo ex *posthumo Antonii Terilli tract. de regula morum*, à singulari eruditione, & rerum peritia, religiosaque imprimis modestiâ laudatissimi Authoris è Soc. JESU. Mortuum citabo, cui parùm nocere potest invidia. Veritas audiatur. Ita habet in *Prefatione operis citati*, quod lucem aspexit Anno 77. hujus sæculi. *Optimè agebatur cum Rep. Christiana, quando Doctores omnes cum summa conscientiarum quiete in unam eandemq; de sufficienti conscientia regula sententiam conveniebant. Sed prò dolor! in re tanti momenti, in quam omnibus omninò futuris etiam temporibus, ut par erat, consentire debebant, gravissima opinantium dissensiones non ita pridem exorta conscientiarum pacem turbârunt: nec turbârunt tantùm, sed easdem etiam scriptis suis (& in lucem editis dissertationibus Theologicis) aliqui turbare pergunt. Quod cum ita sit, è re omnium judicavi fore, si brevem de celeberrimâ, jamque ore omnium agitatâ circa licitum probabili-
lium usum controversiæ ortu & progressu historiam texam. Res ita se habuit.*

3. *Ante annum hujus sæculi trigesimum octavum omnes Authores, omnesque Ecclesiæ Doctores unanimiter asserebant, cuique licitum esse in praxi sequi opinionem probabilem, quamvis illa esset minus
tuta*

tuta & probabilis quàm opposita; maximè si opinans opinionem illam absoluto iudicio veram esse existimaret (ubi advertat Lector, quod, tò maximè, sit ampliãns non restringens particula: nam simpliciter loquendo, perindè est, uti rationes & responsiones nostræ evincent, sive ipse opinans, sive alii docti ac timorati viri opinionem illam esse veram existiment, debitis cautelis semper adhibitis de quibus infrà, pluribus) hoc evidenter constat ex innumerabilium Authorum scriptis ante annum illum editis, qui omnes in hoc puncto unanimiter conveniunt. Neque enim vel unum à centum & ampliùs annis reperire erat, qui post questionem examinatam, id in expressis terminis non tradiderat. (quod probat etiam pluribus Author citatus, quæst. 22. de conscientia probabili) & hoc adeò certum est, ut nec ipsa invidia ullum Authorem ante dictum annum hætenus citare potuerit, qui veritatem hanc in dubium revocârit. (citat quidem varios Paternitas Vestra, qui non solum vocârint in dubium, sed apertè Probabilioristicam docuerint, ac tenendam ex obligatione censuerint: sed citationibus puris nominalibus nihil probatur: iudicabit postea Lector)

4. Porrò hæc veritas & unanimitas conspiratio Authorum eò usque progressa est, ut omnes idem uno ore docerent, unum si dempseris Paulum Comitolum, Virum è Societate nostra parum celebrem, qui Anno 1609. edidit responsa moralia libris septem comprehensa, (cùm inspexi Authorem, stupui sanè,

eum tanto animi impetu ferri ad improbandam communem Societatis doctrinam, contra quam nec unicam levissimi ponderis rationem adducat. Sed vix controversiam pauculis etiam attingit, ut, si in tulla materia; tùm vel maximè in præfenti parum celeberrimi haberi debeat; imò nihil egisse prudenti iudicio censei possit. Inspiciat Lector, & sic esse deprehendet) *Quitamen expressè tenet* (quod & Paternitas Vestra) *licitum esse sequi opinionem minùs tutam, modò illa sit probabilior, aut certè non minùs probabilis, quàm opposita tutior* (Et hic est iste Paulus Comitulus qui tantam præbuit ansam Paternitati Vestræ contra me insurgendi in suo libello, quòd ausus fuisset asserere, omnes è Societate Doctores tenere unanimiter Doctrinam Probabilisticam. Fato hoc, fateor, mihi sinistro accidit, ut, quod in margine scriptorum meorum annotàram; *N. B. omnes præter Paulum Comitolum*; oculos meos fefellerit inter Lectionem dictandam. Si id nescissem, facti error fuisset facilè condonandus, quia parùm faciens ad substantiam rei. quod Bellarminum & alios citet pro sua causa, respondebimus infra.

5. Quod autem inquit Terillus, nec ipsam invidiam citare posse, &c. Intelligendus est, loqui de his, qui ex professo super controversia hac scripserint, aut certè Authoritatem habuisse tantam comprobentur, quantam infra requiremus, ad opinionem reddendam strictè probabilem. Constat enim sæculo superiori aliquos huic nostræ doctrinæ

doctrinæ controversiam movisse: contra quos Or-
 dinis vestri Augustiniani columen *Michaël Salo-*
nus (cui singularis doctrinæ & sanctitatis famam
 attribuit Miræus) ita argumentatus est, oppu-
 gnans P.^{tem} Vestram & proprio eam gladio
 iugulans, *lib. de Jure & Just. cont. 2. concl. 4. & art.*
49. q. 63. S. Th. in his formalibus: *Eligenda est opi-*
nio, ut volunt, probabilior; sed quòd liceat amplecti
probabilem (relictâ, ut ibi docet, probabiliori)
est probabilior. ergo. Major propositio est Pater-
 nitatis Vestræ: Minorem probat citatus Author:
cùm habeat plures ac gravissimos Authores & fir-
miora fundamenta, quàm opposita, ut ex progressu
hujus disput. constat. Ita Salonius. Notet Pater-
 nitas Vestra omninò tria, quæ dicuntur; *Autho-*
res enim & plures inveniri; deindè & gravissi-
mos inquit, id est, omni exceptione majores, in
 quibus scilicet prudentia, virtus, doctrina con-
 jungantur: Tum & *firmiora* asserit esse *funda-*
menta, qualia scilicet in petra fundantur: Qui
 autem ædificat suprà arenam, venti ludibrium ef-
 ficitur. Si Viro isti, qui vixit sæculò superiore,
 tantillum fidei tribuat Paternitas Vestra, quæ lo-
 parcius non nihil, quæ locis suprà citatis de ortu
 & progressu Probabilisticæ nostræ: ubi Lectores
 videtur mihi pro fungis habere, quibus talia ve-
 lit persuaderi. Revertamur ad Terillum, qui
 pergit in hæc formalia, uti se-
 quuntur.